

Selmeczbányai Híradó.

TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre	4 frt.
Fél évre	2 „
Negyed évre	1 „
Egyes szám ára 10 krajczár.	

Felalós szerkesztő:

VÖRÖS FERENCZ.

Kiadók:

JOERGES ÁGOST özv. és Fia.

A lapot illető szellemi közlemény a szerkesztőre, az anyagi rész pedig a kiadókra czimzendő.

HIVATALOS HIRDETÉSEK DIJA:

100 szög 2 frt., ezentúl minden megkezdett 100 szónál 50 krral több Magánhirdetsek megállapodás szerint számítanak.

Nyílt-tér három hasábos sorért 10 kr.

Bélyegdíj minden hirdetésért 30 kr.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Még nem elég!

Egy szaktekinthely állítása szerint oly cél-tudatos és kellő időben életbe léptetett védekezési rendszert még egyik kormányunk sem alkalmazott a kolera ellenében, mint a mostani, sőt e tekintetben meglehetősen előljárunk a mindig mintaként állított államok között. Maga a fő-és székváros mintául szolgálhat.

Az intézkedéseket az ország lakossága is, elő lévén készítve a talaj a hírlapok útján, általában kellő tisztelettel fogadta, s dicséretes hajlandóságot mutatott azok fogadására.

Ámde olyan az emberi természet, hogy egyszerre talpra ugrik a vészír vételekor; de ha a vészszel nem találja magát azonnal szemben, buzgalma megcsappan, s majdnem közöny váltja föl lelkében a helyét.

Hónapok óta hirdetik hatóságok, hírlapok egyaránt, hogy a járvány legbiztosabb szövetségese a félelem és a tisztátalanság, s óva intik a nagy közönséget, hogy e két csúf szövetségesnek ne adjon helyet lelkében, házában.

No lát a nagy lakosság meglehetősen nagy adag bátorsággal és vasgálccsal látta el magát az okos szóra; s talán emek is tulajdonítható egyrészt, hogy még eddig nem lépett át hazánk határára a hamburgi és altonai vendég.

Amit általában észlelünk, az kicsiben, városunk falai között is megvan. Megvan a félelem hiánya és a vasgálcz, s ezek birtokában népünket nagyon kerülgeti a közöny és az a hamis vendég, amit furfangnak nevezünk; s ha

a rendőri ellenőrzés és szigor csak kissé lanyhulna, ez utóbbi vendég lenne az ur a háznál.

Ugy tudjuk, hogy a gyakori intelmek, falragaszok s dobolás utján figyelemztetések, helyszíni szemlék, fáradságos utánjárások, kimerítő ellenőrzések után most már azoknak a paragrafusoknak az alkalmazása következik, melyek 10—100 frt büntetést szabnak a törvény rendelkezéseit mellőzőkre.

Ez a körülmény és az általunk tapasztaltak és hallottak adatai lételet jelen sorainknak, melyekben újabb buzgalomra, kitartásra biztatjuk városunk lakosságát, figyelemztetve mindenkét, hogy a mulasztások észrevétele esetén a jóakaró figyelemztetés mindenkinek kötelessége, és a köztisztaság és a hatósági intézkedések ellen konokul vétők följelentése nem denunziális.

Ila a hatóság minden lehetőt megtett is, s a közönség is; mindez még, miként a czimbe vettük: még nem elég.

Az óvó rendszabályokat még heteken, hónapokon át kell folytatnunk, mert a kolera a tigris természetével bír, a mely kiszemelve áldozatát, nem törődik az utjába eső akadályokkal, ama veti magát, s azt fajtja meg. A kolera, bármiként állják is utját, ha áldozatát kiszemelte, a neki alkalmas fertőzött helyet, legyen az nagy vagy kis város, falu, vagy egész vidék, átszáll az akadályokon, s pusztít és öl.

Tanácstermekben, szöszékeken, iskolákban, falragaszokon, hírlapok hasábjain egyaránt le-

lyén van még mindig az oktató figyelemztetés a védekezésre. Legyen ez igazi védő- és irtó-háború.

Marhatenyésztés.

Földmívelésügyi miniszterünk látogatása alkalmával tett ama nyilatkozatának, mely a marhatenyésztés támogatására vonatkozott, már is észlelhetők némi következményei. Városunk állattenyésztői újabb reményt táplálva a marhatenyésztés jövője iránt, készek áldozatok árán is újításokat tenni, hogy lendületet nyerjen marhatenyésztésünk ügye.

Egyesek már is szereztek fajmarhatenyészyanyagul, s Dr. Tóth Imre bányaker. főorvos alapszabály-tervezetet nyújtott be a város tanácsához, melyet alábbiakban közlünk: **Selmeczbánya város területén a marha állomány nemesítésére alakult szűkebb társulat szabályzata.**

1. Korlátolt számban intelligens gazdák társulatot alkotnak és szövetségbe lépnek egymás között 10 évi időtartamra nyugoti fajmarhatenyésztésére, hogy Selmeczbánya város területén a nemes marhafajt meghonosítsák és elterjeszték.

A társulatba közgyűlés határozása mellett bárki is beléphet ki a társulat, szabályait elfogadja.

A társulattól egyes tag bármikor is kiléphet, s ezen kilépéssel a társulattól birt előnyeiket elveszti.

2. A társulat tagjai kötelezik magukat a) hogy a közösen megállapított és megválasztott

TÁRCZA.

Haza járó lélek.

Mi az?!
 Ugy, mintha szét akarna
 Feszíteni koponyám,
 Feszül agyam — de nem fáj,
 Csak, mintha rám
 Borulna óriási kő,
 Vagy szemfödő,
 Mely azt suttofgya szellemajkkal:
 „Elég!
 Minek továbbra élni még?!
 A sirgödör
 Ott vár reád! —
 S reám borítja fátolyát
 A bús halál.
 S el is temetnek!
 Göröngyöt vetnek
 Le koporsóma,
 Behantolják
 S már sirhalom is domborul fölem!
 S most azt hiszik
 Ott nyugszom én.
 Talán nem tudják,
 Hogy ott fenn bagyrtam szívemet,
 S mig visszaadják
 Önkényt, engem feledve,
 Addig nyugalmam nem lehet.
 De most kiszállnom nem szabad —
 Várom kell itt,
 Mig jó a kellő pillanat.
 Majd éjjel,
 Felhök közül
 Ha néha, néha

Kibukkan egy—egy holdsugár
 S lombok körül
 Suttogva jár
 A szellő, a mely egykoron
 Fohász volt,
 Melyet
 A fájdalom kisajtott
 Busult kebelből, —
 S ha majd az óra
 Éjfél telt
 Templom fölött
 Sötétítő vén toronyban:
 Koporsómon
 Majd a földel megdobban
 S kiszallok
 Keresni szívemet;
 S a mely síromra tévedett
 A holdsugárból
 S ködből fonom
 Majd leplemet;
 A szello adja
 Szarnyát nekem,
 Suhanok
 A berkeken,
 Gyorsan, gyorsan
 Libbenve el —
 Hol a kebel,
 Mely fogva tartja szívemet?!
 S ha meglelem,
 Lehelitem
 Mint halk sóhajts
 Leng lágyan majd körülte,
 Ki még el nem felejtett;
 S szeméből
 Ha köny gördül le
 Utánam,

Azt elviszem;
 Föld mélyiben
 Gyémánt leszen belőle,
 S mindig eljárök hozzá,
 Kié szívem,
 Az éjjelen,
 Mikor felhök közül
 Úgy néha-néha
 Kibukkan egy-egy holdsugár,
 S lombok körül
 Suttogva jár
 A szellő,
 És várok,
 Mig három év
 És három éj
 Leszállt a sirba,
 Melynek neve:
 A mult.
 S ha addig,
 Kié szívem volt, elfelejtett:
 A holdsugár már fel nem kelhet,
 Nyugodni tértem,
 Már visszanyertem szívemet
 S a nyugodalmat.
 De hogy ha már
 A három év
 S a három éj
 Letűnt,
 S ki-é szívem,
 Mégsem felejtett el:
 Tovább rem várhatok,
 Viszem magammal
 Együtt pihenni én velem.

marhafajt mindaddig tisztán és belterjesen tenyésztik, míg a társulat közelhatárossal más egyéb fajt nem választ. b) a tenyésztett marha eladásánál a társulat tagjai tudósítják és egymásnak az elért árban előnyt biztosítanak s pedig egy éves koru marhánál 5, idősebb marha áránál 10 frt. c) A társulat tagjai közül kettő s pedig Nyitray László és Ertl Vilmos első időben 1—1 fajbikát, később a harmadik évtől kezdve 2—2 fajbikát tart állandóan, jó tenyészképes állapotban.

3. A társulat tagjai kötelezik magukat a fajteheneik minden életképes szaporodását gondosan felnevelni, s a kiválóbb bika-borjakat a tenyésztés biztosítása és nemesítése végett a két bika-tartó társulati tagnak méltányos áron eladni, e célból a társulat tagjai összejönnek és szótöbbséggel az eladási év fölött döntenek; ha a társulat által meghatározott értékben az egyébként elérhető árral szemben nagyobb 40—50 frtnyi különbözet volna, ezen árkülönbözetet a városi pástörből volna fedezendő s a tulajdonosnak megtérítendő.

4. Mihelyest a társulat tenyészképes bika-borjakat felnevelt a városi tanács ezeket használhatja mint apaállatokat a város területén, s ha a társulat elegendő apaállatokkal rendelkezik, a város összes területén. Egyes gazdák bikát tarthatnak, de idegenek tehénénél még így is tilos azt használni, továbbá nem a társulat által tenyésztett fajbikák vagy bikaborjak az egész város területén legelőre vagy itatáshoz nem bocsáthatók, ezen tilalom áthágói 10—50 frtnyi büntetésben részesítendő, mely büntetés-pénz a társulat javára, illetőleg a marha-nemesítésre fordítandó.

5. A két bikatartó társulati tag a társulat fajteheneit előnyben részesíti: stb.

6. A társulat évenként kétszer s pedig tavasszal márczius, ősszel november hónapban gyűlést tart, hol elnök és jegyző választása után a tenyésztés érdekében határozatokat hoz és ezeket jegyzőkönyvbe vezeti, s hitelesíti.

Évenként kétszer őszzel és tavasszal a társulat a közgyűlés által kiküldött bizottsági tagok által a tagok marhaállományát, ezek tenyésztését, az istállókat, a marhák nevelését és gondozását egészségi állapotját stb. megvizsgálja, a vizsgálati eredményeket jegyzőkönyvbe vezeti, egy évben egyszer ezen bizottságba a város polgármestere, a gazdasági előadója a városi állatorvos és az állami állatorvos is meghívandó.

Ha a társulat valamely tagjánál a tenyésztés hibásan volna vezetve, vagy a marhák kellő gondozásban nem részesülnek, az illető társulati tag első ízben megintás, második ízben a társulattól való kizárással büntetettik.

Ezen tágabb bizottság vizsgálata körül esetleg felmerülő költségeket a város viseli.

8. A városi tanács, mihelyest a társulat a tenyésztésben előre haladt és elegendő fajbikákkal rendelkezik, a város területén ily fajbikák tartására kötelezi magát, s pedig minden 80 darab tehén után 1-et, de a töredékszám, mely 25-nél többet teszen ki egy bika tartására kötelező.

9. A városi tanács a két bikatartó társulati tagnak minden nemes bika tartására segélyül 2—2 catastrális holdnyi használható rét élvezetét adományozza.

10. A tenyésztésre használható bika a társulat e célra választott bizottsága által megvizsgálattik és tenyészbizonyítvánnyal látattik el. Az első időben tenyésztésre beszerzett bikák, ha tenyészképtelenné válnak és eladásnál a beszerzési áránál alacsonyabban volna értékesíthetők, az árkülönbözetet a város fizeti.

11. A városi tanács a nm. gazdasági miniszteriumnál közbenjár, hogy a társulat tenyész-

marhaállománya jutányosabban beszerzessék és olező törlesztésre a tagoknak adassék, továbbá hogy a társulat által tenyésztett fajuarha az országos törskönyvbe felvétsessék.

12. A társulat a városi tanács ellenőrzése alatt lévén, annak védelmét és támogatását a nyugati szarvasmarha tenyésztése érdekében kéri.

A fürdő, a vendég és a fürdőorvos egymásközi viszonya és annak rendezése.

(Folytatás.)

Nagy és öreg lüba, hogy az idény befejezésével a legtöbb fürdő csakugyan valójában bezárják, nem törődnek jövő tavaszig többé semmivel, lefektésznek teli álmot aludni, pedig tulajdonképen csak akkor van meg dolg. Vegyük csak azt az általános panaszt, hogy a legtöbb fürdőben a lakások egy része nedves, — nem tudom, ha látott-e valaki önközül teli időben fürdőt; hát bizony én látam, csak a bázatok latszottak ki a hóból, hó fedi az épületeket, körökörül a falakat, de hogyis tudja észbe valakinek, hogy azt el kellene a tetők a falak tövéből lapátoltatni, — bevarják, hogy a késő tavasz olvadása könyörtőlön rajta, elviszi a jó nap, de sajnos, legnagyobb része az épületek falába húzódik fel, ezért oly sok a nedves lakás a fürdőben; bizony ha megszívelnék a közegészségügy kívánalmait a lakásvizonyokról, a mint azt Fodor tanár úr tavalyi előadásában lelkiükre kötötte, elenyészne ezen általános panasz is.

Egy nagy hátrányára van a fürdő jó hírvenének az, hogy a gyógyviziek kezelése körül botránys könyvelmüséggel járnak el, pedig e kereskedelmi tárgyat képező ezekkel, ha az a modern igényeknek megfelelőleg kezeltek, több hasznot hozhatnak, mintha ezerszámra árasztanak el az országot prospectussal. Fontos tehát, hogy szakképzett, lelkiismeretes egyénre bizzuk a töltést, dugaszolást, esomagolást; a rendtelenség nagyon meg szokta magát buzálni. Látam egy helyet, hol? megneve nem akarom, az üvegeket portól, száma-szenyítől ki nem mosák, ugy dohosan, piszkos törött esupporal töltöttek meg piszkosabb egyének; na ha ezt egy finnyás kenyés beteg látja, dehogyné inná belőle, ha tudná azt, hogy mindjárt meg is gyógyulna tőle, s melian ezért mindig a legtöbb panasz egyes magyarországi vizeket éri.

Nem közömbös dolg uraim az sem, hogy a napnak s az évenk melyik szakában palaezkolatunk; — hosszas megfigyelésem igen fontos dolgok ismeretere vezettek, mely ismereteket a palaezkolatnál ha érvényesíteni fogjuk, lenyeges különbséget fogunk elérni a víz hatásában és vegyértékben; nedves, ködös idő sohasem alkalmas, ilyen időben a töltést ne engedjük. A megfigyelés ajánlom minden kutkezelésnek, mert ez figyelemre érdemes; hogy mit tapasztaltam a szobránczi kenes konyhasós viznél, engedjek meg nekem, hogy most még az a mi titkunk maradjon. A glaubersós vizek tulajdonosainak különösen melegen ajánlom, hogy légsúly, hő, fajsúlymért s egy delejűt mindig a kut mellett tartassanak, jegyezzenek mindent fel figyelmesen, a fajsúlymértőt különösen figyeljék az évenk minden szakában a napnak mentől több órában s a ki e megfigyeléseket értékesíteni fogja tudni a töltésnél, az megfigyelésnek értéket mint mondam, hatás és vegyértékben növelni fogja.

Az igaz, hogy a közönségnek megvan az a rossz szokása, mert előttem az, hogy rendelve nyígy hangzik, kerek friss töltési vizet, vagy sokan a helyszínen saját szemök láttára akarnának töltetni, ezeket uraim én sajnálom — de ha megmondanám, miért töltek debben vagy tán épen januárban, ók nem de önközül igazat adnának nekem; — teszem fel csak a hydrotion gaznak értékesítése céljából, melynek mennyiség meg-határozása a vegyérték nagy munkát ad s a hozzá küldött elemzésvegettí vizben nagyon szűken fog találni. A napnak s az évenk nem minden szakában fog egyenlő mennyiségben szabadulni s hogy a hydrotionnak gyógyhatálya van, az kétséget nem szenved; eddig ugyan meg kevés figyelemben részesült, de hiszem és remélem, hogyha gyógyvizekkel jutva a szervezetbe s élettani hatása tudományos buvárkodás tárgyává tetetik, az illető kísérletező nem fog meddő munkát végezni. Eddigi tapasztalatom s megfigyeléseim eredményeképen engedjek kinyilvánítanom azt, hogy a hydrotion a szervezetbe jutva, a zsírszövetekre emésztőleg, égetőleg hat. A gázmentes testek a napnak nem minden szakában, nem mindig egyenlő mennyiségben szabadulnak fel, s ezen ingadozást különösen a hydrotionnal tapasztaljuk leginkább s ezen ingadozás nagysága pedig mindig összefüggésben áll a legnagyobb változásaival.

Az időjárás, évszakok nagyon befolyásolják a gyógyforrásokat; ne eledejtünk meg azzal még, hogy tövéként elemzessük gyógyforrásainkat, de menjünk tovább, minden legkisebbet figyeljünk meg forrásaink körül, a rendes meteorologiai észleleteken kívül, nézzük naponta vizünk tömönységet, hőfokát, a föld eledejségi tüneteit, a talajvíz magasságát, ingadozásait, a szomszéd kutak víztükrének viselkedéseit, idővel ezek összehasonlításból pozitív következtetéseket fogunk levonhatni, s különösen, mint már említtem, a konyhasós, Glaubersós vizekre nagy értékkel fog birni. E megfigyelések sok időt és meg több tírelmet kívánnak, az igaz; tájruk, kutatassuk fel e még ismeretlen világgrész homályában rejülő kincseket a szenvedő emberiség javára, mert, hogy ama, az óserőből kivált vegyértékek más élettani hatásal bírnak a szervezetre, mint a gyarló emberi elme által születtek mágnesek, azt még csak sejtjük, de pozitív még nem tudjuk.

A céltudatosan vezetett fürdőintézetnek mindenható mozgató lelke a fürdőorvos legyen; ott kell lennie mindenütt, figyelme el ne kerüljön semmit, szóval az összes vezetősádnak az ő kezében kell összefutni. Évek hosszú során nagy emberismeretere tevéen szert, az minden egyet bejelleget szemben már az első pillanatban igen háladatosan érvényesítheti. A beteg érkezésekor azzal csak egy pár szót váltva is, beszédmódról, mozgásáról tájékozást szerezhet magának, hogy körülbelül minő rangu, rendű, természetű egyén-e, nem van vagy lesz dolga; az érkezőt, ki e megfigyeléseinket észre nem vette, elhelyeztetjük a számára kijelölt lakásban, a pavillon-rendszerben épült fürdőben sohase engedjük meg a vendégnek a lakszobrában nagyon válogatni; lakják ott, melyet mi neki kijelölünk s ez fontos, nem közömbös dolg, mert ezen emberi ismeretünkkel kifolyó eljárásunkkal azt értjük el, hogy az egyes pavillonokban lehetőleg hason-természetti feleket fogunk összehozni, de vigyázzunk, hogy a hason-természetti elvét össze ne tévesztjük a hasonrang és rendűekkel, mely utóbbit nekünk ne igen legyen szabad ösmernünk egy fürdőhelyen. A ilyen figyelem rövid idő alatt egy családdá fűzi őket össze s helyzetüket kellemessé tesszük, különösen a nagyon szenvedőket; de annál kiállhatatlanab. borzasztóbb állapotot nem teremtetünk, mint mikor különböző természetek jönnek össze, avagy ha közebbük még esztalana, lármás gyermekek születtek hozunk össze, megvan a perpatvar, az intézközök hallgatni kell a sok panaszt estétől reggelig; több gyermeket pláne egy pavillonban ne igen engedjük soha elhelyezni, ha azt akarjuk, hogy a többieket meg ne szökjenek.

Mihelyt a vendég elfoglalta a lakását, a felügyelő által tájékozassék a vendég mindenről; a fürdőben történendő kiadásainak pontos batóságilag ellenőrizett árjegyzőkönyvet adja át, tudja a vendég a napi teljes kiadásait az utolsó krajezárig kiszámítani. Ezen előleg tájékoztatással elertük mi Szobránczon azt, hogy vendégeink soha eledeletlenül nem hagyták el távozas-kor, soha leszámalási zavaraink azóta nem fordultak elő, tiszta, nem komplikált számadást csinálni, nem ürdögi munka. Különbö a legalkalmasabb, egy teljes házi szabályzatot egy teljes árjegyzékkel minden egyet esetben a betegnek érkezésekor a kezébe adni, s ezt tesszük is és küldjük minden esetben, ha a fürdőkről tájékozató kérdésekkel keresnek meg. Egy teljes egyenteli házi és árszabály kidolgozása, a mely kötelező lenne minden fürdőre, nálunk Magyarországon igen sok okból nagyon megsvélhető volna. Mi beteg-egintől, mikor házi szabályzataink utasításainkat előadtuk, követeljük, hogy ahhoz az utolsó bettig szigoruan alkalmazkodjék s ugyanakkor a jelenlevő eselődésnek előadjuk a beteggel szembeni kötelmet is kijelöljük az ápolót. Ezen eljárással a vendég mihamar otthon fogja magát érezni, az idegenben nem lesz többé idegen, különösen ha magános nő, az ilyen eljárással kifejeződik a bizalom. Az orvosnak megkönnyebül a dolga.

(Folyt. köv.)

Hogyan kell dezinficziálni.

Az orvosi utmutató könyvek gyűjteményében mejeleut egy „Hogyan kell dezinficziálni?” című füzet, melyet Pozsony város egészségügyi bizottságának megbízásából Pávay G. dr. és Dobrovits M. dr. országos körházi főorvosok szerkesztettek. A füzet utmutatásokat ad a dezinficziálásra nevezé és leírja a kolera betegségének egyes stádiumait is.

A kolera kitöréséig elegendő — ugymond a füzet — ha a esatornákat, piszögödőruket, piszozárokat, trágya és szemétdombokat, piaczoikat, köztereket árnyékszekeket és szennyes vízfolyásokat stb. dezinficziáljuk s pedig legzélszerűben 20 százalék vasgálicoldattal. Ha azonban már kitört, akkor vasgálic helyett, nemcsak a most fensorolt helyeket kell 5 százalék karbolsavoldattal pontosan és bőven dezinficziálni, hanem még a kolerabeteg szobáját, felhárubát, ágyné-

mtit és minden a kolerabeteg közelében fekvő tárgyat is.

A kolerának 3 stádiuma van. Az első stádiumban gyakori hasmenés van minden fájdalom nélkül. Ez a kolerás hasmenés.

A második stádiumban a hasmenések mindinkább gyakoribbak, ezt követik aztán a hányás, gyengeség nagy szomjúság és lábkragörösök, úgy, hogy ez a második stádium egészen a kolerin képet nyújtja.

A harmadik stádiumban a beteg megbérgült s nagy mértékben összeesik, az érverés alig érzhető, s a beteg hangja sajátságosan elváltozik, gyenge, a vizelékiválasztás tökéletesen szünetel, görösök, hányás és rizslészertü hasmenések gyakoriak. Ez a tulajdonképpeni kolera.

A két első stádiumból a gyógyulás kellő orvosi segély mellett legtöbbszörre biztos, a harmadikban azonban ritka.

A kolera csak ritka esetben tör ki az emberen oly rohamosan, hogy néhány óra alatt halált okozzon. Teljes kifejedését legtöbbször napokig tartó hasmenés előzi meg s így a kolera orvoslásának első szabálya, hogy azok a betegek, kiknek kolerajárvány alkalmával a legesekélyebb hasmenésük is van, azonnal az ágyba fekdjenek és mindaddig maradjanak abban, míg hasmenésük tökéletesen meg nem szűnik.

A második szabály, hogy a hasmenés ideje alatt szigorú étrendet kell tartani. Nyakos levesen, vizes borban vagy ásványos vizen kívül semmit sem szabad a betegnek adni.

A harmadik szabály, hogy a hasra hideg borogatás alkalmazandó, a melyet még akkor is kell folytatni, ha a hasmenéshez hányás is csatlakozik.

A lábak melegen tartása végett, a lábakra melegített teglákat és lepedőket kell tenniük.

A gyötrő hányás és kínzó szomjúság ellen tanácsos, hogy a beteg jeget vagy fagyaltat nyeljen, továbbá hogy jégbe hűtött szénsavas italokat — pezsgőt vagy jeges szóda vízzel kevert chartrouset vagy kognakot, továbbá asvány- és szódavizet, pezsgő port, szót, friss vizet, vagy 10—15 ceppet sósavval kevert vizet stb. igyék annyit, a mennyit csak kíván.

Az elhűgült kolerabetegnek mindaddig kell adni erős, forró, fekete kávé, rumot, kognakot, változtatva jégdarabokkal, míg annak a teste meg nem melegszik.

A kolerabetegek, a közelében annyira divatos fodimentá, orosz, szekfű, bodzafa, hársfávirág és citromfű stb. teákat az orvos megörkeztéig, ha nem mutatkozt meg hányás, ártalom nélkül ilhatják, hányás jelenlétében azonban nem tanácsos, mivel azt csak fokozzák.

A kifejtett koleránál fődolog a szervezet nagyfokú névvesztését pótolni, s a betegekét izadásba hozni. Eppen azért e stádiumban a betegnek folyton jeget, jégbe hűtött italokat, pezsgőt és ásványvizet kell adni s a testet jeges ruhával folytonosan dörzsölni. A lábkragörösök ellen az orvos megörkeztéig szeszest dörzsöléseket kell alkalmazni.

Kolera ellen csak úgy lehet sikerrel védekezni, ha a hatóság intézkedések pontos betartása mellett mindenki még saját maga is megteszi a szükséges dolgokat. Sőt jó ha előre elkészül az ember, hogy ha eljön a veszély, neki ne ártaljon. A háztartásban a legnagyobb tisztaság legyen, el kell távolítani mindent, a mi megronthatná a levegőt.

Rendes és mérsékletes ételmódot kell folytatni. A nehezen emészthető és a nyers táplálékokat, mint gyümölcsöt, főzeléket, tejet, sajtot, vaját kerülni kell és ha valaki emésztési zavarokban szenved, azonnal forduljon orvoshoz tanácsért.

Ha már kolera-megbetegedés volt abban a helységben, a hol lakunk, akkor ne menjünk olyan helyekre, a hol sokan szoktak összegyűlni. Gyakran fürdőjünk és mosakodjunk, de sohasem nyilvános fürdőkben. Ivásra és az evészközök tisztítására egészen tiszta kútvizet használjunk s ha ilyen nincsen, akkor forraljuk fel a vizet, mielőtt használjuk. Folyóvizet ne használjunk.

Ha egyáltalán nincsen víz, akkor teát, levest stb. igyunk. A hamisítatlan vörös vagy fehér bor mértékletes használata is ajánlatos. Kolerásöppöket, melyeket uton-utfélen hirdetnek és árulnak, ne vegyünk igénybe: ezek inkább ártanak, mint használnak.

A kinek olyan hazában akad dolga, a hol kolerás beteg van, az ott ne egyék és ne igyék semmit és míg kezét dezinficiáló szerrrel meg nem mosta, addig ne érintse saját azokkal. A kolerás betegek által bemoscokolt tárgyakat el kell égetni vagy öt százalékos karbolsavval dezinficiálni kell azokat.

A kik a beteg szobájában gyakrabban megfordultak, azoknak, mielőtt ismét emberek közé mennek, ruháikat és fehérműveiket dezinficiálniuk kell.

Az általán használt dezinficiáló szer az öt százalékos karbolidat. Szablatmódot csak orvosi ren-

deletr szabad használni. A falakat bemeszeléssel kell dezinficiálni. A betegek szalmazsákjait és a matrácokat el kell égetni.

Fontos meg az is, hogy mihelyt kolera vagy kolerin-betegedés történt, azt azonnal jelentésük be a hatóságnak és mindenben szigorúan kövessék az orvosok tanácsait.

A segélypénztár megalakítása.

Rendőrkapitányunk a segélypénztár megalakítása ügyében a következő hirdetményt teszi közzé:

Alulírott rendőrkapitány, mint a f. évi január 29-én 2312/92, k. m. sz. a. kelt rendeletben az 1891. évi XIV. t.-cz. végrehajtására Selmecz-Bélabánya sz. kir. város és Hontvármegyéből Korpona sz. kir. város területén megjelölt székely szerint illetékes I. fokú iparhatóság a kerületi betegsegélyező pénztár megalakítása czéljából felhívom: 1. a fent megjelölt területen tartozó összes munka adókat (kereskedők, iparosok, gyárosok); 2. úgyszintén az ezeknél alkalmazott és a kerületi betegsegélyező pénztára belépésre kötelezett alkalmazottakat (tanoncok, segédek, gyakornokok és más oly személyek is, kik be nem fejezett kiképzésük miatt bért vagy fizetést éppen nem, vagy a szokásosnál csekélyebbet húznak s általában mindazok, kik az ipartörvény (1884. XVII. t.-cz.) alá eső foglalkozásnál, ideértve az államegyedülség és az ezzel összekötött vállalatokat, a malomüzletet és az italméret, a mennyiben az ezekhez való jog a kir. kétszáz haszonvételek sorába tartozik, továbbá bányákban és kohókban vagy a bányatermeket feldolgozó egyéb művekben, kőfejtő, homok, kavics- és agyagtermelő telepeknél, nagyból építkezéseknél, vasuti üzemeknél és ezek gyárjaiban és műhelyeiben, postánál, táviránál, távbeszélőnél, hajózásnál és hajóépítésnél, valamint fuvarozásnál, szállítmányozásnál, raktáraknál és kereskedelmi pénzcsészölő oly fizetésekre vagy bérel vannak alkalmazva, melynek egy munkanapra eső összege 4 forintnál nem nagyobb és a kikkel szemben a munkaadó a munkába álláskor világosan ki nem kötötte, hogy az alkalmazás 8 napnál rövidebb időre nem terjed) hogy az 1891. évi XIV. t.-cz. életbeléptetése tárgyában kiadott 13228-VI. 1892. sz. a. kereskedelemügyi m. kir. ministerium rendeletének 7. és 8. §-ai értelmében külön a munkaadók és külön az alkalmazottak által az alapszabályok kidolgozására illetőleg megállapítására és az átlagos közönséges napi bérek megállapítására hivatott 5—5 bizalmi férfi megválasztására a munkaadók 1892. évi szeptember 4-én d. e. 9 órakor, az alkalmazottak pedig 1892. évi szeptember 4-én d. u. 3 órakor a városháza tanácstermében jelenjenek meg annál is inkább, mert a bizalmi férfiak megválasztása tekintet nélkül a megjelenetek számára fog megjelölni s a mennyiben a gyűlésre egy érdekelten jelennek meg a 3925/92, k. m. rendelet értelmében az iparhatóság által javaslatba hozni szándékolt bizalmi férfiak megválasztottaknak fognak tekintetni.

A kerületi betegsegélyező pénztárba belépésre kötelezett tagok mindazok lévén, kik az 1891. évi XIV. t.-cz. 28. §-ában megjelölt s ugyanezen törvény szabályainak s rendelkezéseinek megfelelő alapszabályokkal bíró: 1. vállalati és gyári, 2. epítési vállalati, 3. ipar testületi, 4. magánegyesületek útján lefektetett betegsegélyező pénztárak avagy 5. bányatársuladéknak a kerületi betegsegélyező pénztár megalakításakor nem tagjai, figyelemzetem a belépésre kötelezett alkalmazottakat, hogy a mennyiben oly más egyetnek vagy pénztárnak volnának tagjai, mely a rendeletileg megállapított időig (1892. június 30.) alapszabályai megfelelő módosítás által nem öhajtot az 1891. XIV. t.-cz. értelmében működni, az ezen egyetbe lépés által az említett kötelezettség alul felmentve nincs s így ezen tag kettős járulékkal lesz terhelve, mert egyrészt a szóban forgó egyetbe, másrészt pedig az 1891. évi XIV. t.-cz. 28. §-a alatt felsorolt valamely pénztárhoz lesz köteles járulékait fizetni.

Selmeczbanánán, 1892. évi augusztus 22-én.

Rendőrkapitányi hivatal mint I. fokú iparhatóság
Krausz Kálmán.
főkapitány.

Új találmányok és műszaki leírások.

Közlj: Bergl Sándor első budapesti szabadalmi íródjaja VI. Andrássy-ut 30. sz.

Készültek a tej zsírtartalmanak meghatározására. A készítmény egy kétszer vékonyított és felül zárt, alul nyitott üvegszöből áll, a melynek felső megvekonnyított része $\frac{1}{10}$ cm³ beosztással van ellátva ezen részbe gyűlik össze a mütét után kiváló szírdolat; a tömeg $\frac{1}{4}$ fok pontosságig leolvasható. A butyrometerbe öntétek először aether, aztán alkohol vagy megfordítva is, rögtön re 3 cepp kifalidat és csak legutoljára vététek a 10 cm³ tej. Ezután már

csak egy egyszeri hatalmas rázás és a dugó kinyitása szükséges. Ezen fordított eljárás jelentékeny előnye abban áll, hogy a tej az alkohol-aether keverékbe jut, miközben a régi eljárással ellentétben igen ritkán képződik kemény, nyúlós, hanem inkább a legtöbbször igen finom aludék.

Géptisztítószert. Ezen pépszert tisztítószert 5 súlyrész terpentinnel, 25 súlyrész stearinnal 25 súlyrész vasoxid és 45 súlyrész állati csontszén keverékéből áll. A keveréket spiritussal higfolyossá tesszük és aztán esetlet a tisztandó tárgyakat és géprezre kenjük. Az alkohol elparolgása után a maradékkal és 45 súlyrész állati csontszén és 25 súlyrész vasoxid száraz keverék segélyével a tárgyakat jól bedörzsöljük. Az így megtisztított részek fénylők és tündöklők lesznek.

Elefántesont és esontesztergályos munkákhoz való ragasztó. Egy rész valódi vízahólyag és két rész Gelatine 20 rész destillált vízben feloldatik; a meleg oldat egy tiszta vászonzacskón át szűrjük és aztán 6 rész legerpólatunk. A meleg tőmeg keverés mellett $\frac{1}{10}$ mastifinny adatik melyet előzőleg $\frac{1}{2}$ rész borszeszben oldottunk fel, és végül 1 rész száraz cinkföhérelt. A kitt szárad tömegű keményedik, mely a használatnál felmelegített, felkoverteit és melegen bemázolando. Egy másik rendelvény szerint mely esetben valódi vízahólyag használatát fölöslegessé válik, 2 rész Sandarach, 1 rész mastis és egy rész velenesei terpentin 8 rész borszeszben 16° feloldandó. Aztán 16 rész fehér Gelatine ugyanannyi vízzel felhígítván, főzés után feloldatik. Ha ez teljesen megtörtént az edényt eltávolítjuk a tűzről és a fentemlített oldatot keverés között hozzáadjuk s ezen oldat keverését mindaddig folytatjuk, míg az megszáradul. A használatnál a fenyő enyvtömeg egyenlő rész borszesz és erős ecetsavból álló keverékben feloldandó.

Mesterséges selyem. A lipseai szövőipari folyóirat jelenti, hogy már két társulat létezik, mely a mesterséges selyem előállításával foglalkozik. A nitrózott cellulából álló fonalak szövésére egy külön fonógép építették, melyre Chardonnet, a feltaláló legközelebb szabadalmat nyert.

Különbélek.

— **Új állatorvos.** Főispánunk ó méltósága Singer Mihály állatorvost nevezte ki városi állatorvossá. A kinevezett állatorvos legközelebb elfoglalja állását

— **Mai népies előadásunk** a Városi Vigadóban lesz s 7 órakor veszi kezdetét.

— **Ipariskolába a beiratás** folyó-hó 4-én d. e. 8—11, d. u. 2—4-ig és 8-án d. e. 8—11, a városi elemi fiúiskolák épületében történik, az előadás pedig szept. 11-én kezdődik.

— **Az utó ajánlatok mellőzése.** Városunk több javadalmának utóbbi árverése után több javadalom bérbevitelére utóajánlat érkezett a város tanácsához, melyeket a közzétett a tanács ajánlatához képest nem vett tekintetbe. E mellőzést indokoltan tartjuk, mert az sehogy sem helyes eljárással hogy egyes bérelni szándékozók, az árverés eredményét megvárva, ehhez képest tesznek utóajánlatot.

— **A lövődérről.** Ez alkalommal nem a selmeczirol, hanem a testvér körmöczbányáiról van szó, a hol az idei fő- és diszlovészet augusztus 28 és 29-én tartatott meg. Selmeczi lövőhelyiségünk felszerelés és nagyság tekintetében nem versenyezhet a körmöczzeivel, ámbar talán nekünk nagyobb helyiségre volna szükségesünk, mert kivált lövő tagjaink száma nagyobb. A lövővészet erős küzdelemmel és sok kedélyességgel folyt le. Összesen 1544 lövés történt és lövettet 20 darab négyes kör. A kitűzött 12 darab szép díjat nyerték 1. Seidel Ágost, 2. Nikolaj Alajos 3. Selmabel György 4. Friebert Ferencz, 5. Lande Ede, 6. Szecsy Zsigmond, 7. Krausz Géza, 8. Deutsch Salamon, 9. Geitner József, 10. Szeidel Gyula 11. Janovszky. A 12-dik díj négyes hiányában ki nem adatott. Ezen lövészetnél egy kitűnő lövő is bemutatta magát, a ki eddig saját képességét önmaga sem ismerte és a ki jövőre nem csak Körmöczön de remelhetőleg itt nálunk is a lövészetet gyakorlatilag tűzi fogja. Az illető az 5-dik díjat nyerte el. 29-én délelben a szokásos közeled tartatott Körmöczbányán, jó volt az ebéd, kitűnő hangulat, jók a tőztek és megfelelő a zene is. A körmöcziek igazán megérdemlik az ott jelen volt selmecziéktől készüet és halaját. Csak a vezetők kedélyesarczárakellett nézni és buzditó szavakat kellett hallani, azonnal trüfál a pohár és emelkedett a jökedv. Az igaz, hogy a körmöcziek azt hiszik, hogy az ott volt selmecziéktől kínálás nélkül se nem esznek se nem isznak a mit emellen finopelyesen és nyilvánosan tagadásba vesztünk, s a jövőre tetteleg is megafolnó igyekezendünk. Adjon Isten a jövőre Selmecen és Körmöczön is a lövészeknek és pártoló barátainknak újra ily kedélyes napokat a megfelelő egészséggel.

— **Az öbtulajdonosok figyelmébe!** A kutyapozereket tegnap megkezdtek azon kutyák fogdosását, melyekért tulajdonosai az adót le nem fizették!

— **A táncztanítás** Guttman Samu táncztanító e hó 6-án kezd meg városunkban, és pedig nem a városi vígadóban, a mint ez a falragaszokon áll, hanem a füzteán álló Mihalik-féle ház 1. sz. emeletén. Ajánljuk e tanfolyamot közönségünk figyelmébe.

— **Egy levél.** A napokban kaptuk az alábbi sorokat; közöljük egész terjedelmében, mert talán van benne egy kis megszívlelni való! A levél így hangzik: „Tisztelt Szerkesztő ur! Roppantul félek a cholera-tól, plane mióta a lapokból olvastam, hogy közeledik s egy pesti színes és egész családja Hamburgból dezinficiálás nélkül Bécsen át Budapestre szökött. Benne voltam én is 73-ban ebben a csunya betegségben — a feleségem ápolat hűségesen, de meg is csak az anyósom lármázó hangja hívott vissza az árnyékvilágból, pedig már benéztem jócskán oda. Az akkori érzelmeket nem kívánom vissza, oly borzasztók — oly leírhatatlanok, hogy — le se írom. Nem is azért kívánom én most a t. szerkesztő ur figyelmet pár perczre lekötni, hanem valamit városunk közönsége érdekében óhajtok besugni. Nagyon helyesen el lett rendelve a kormány részéről minden jóravalló intézkedés a cholera ellen — az alsóbb hatóságok is hűségesen eljárnak a végrehajtásban, a selmezi tanács és rendőrséget sem érheti semmi gáncs és mégis-mégis talán mi leszünk az első kiválasztottak. Eddig uralkodott szerengetlen közléstasági viszonyaink s a lakosság kijátszási szenvedélye a legüdvösebb intézkedéseket is dugába dönti. Ujlag ismétlem a rendőrséget mivel sem lehet vádolni — talán sőt biztosan neki is tudomása lesz majd a vizsgálóesekről. El lett rendelve a vasgálczoldattal a dezinficiálás — a rendőrök ellenőrzik napenként s mégis megvan a kijátszás. A szomszédaimnál láttam, hát — elmondom. Megvették a vasgálczot már ezélt 2 héttel, fel is oldották s a rendőrség mindig ott látja az oldatot a kellő helyen — de a lakos nem használja, csak tartja szemszúrásból, meg hogy büntetést ne kájon, egyszer megveszi s aztan mindig azt mutogatja. Nem lehetne e a lakosok közötti hatóságai uton kiosztatni a vasgálczot s az arát közigazgatásilag beszédni?*) mert ha meghatározott időben az a lakos kénytelen megvenni a szert — akkor mit csináljon vele mást — inkább — használja s ez a cél! Elmondtam mert nagyon félek a cholera-tól! tisztelője X.

— **A családok szellemi kincsét képezi ma már a „Magyar Nők Lapja”** a mely főlapjával és számos mellékleteivel a család minden tagját élvezetes, mulattató s érzelem nemesítő olvasmányokkal látja el. Legutóbbi száma Rudnyánszky Gyula, Zempléni Árpád és Pajor István költeményei, Dr. Prém József, Pataky István, Kovács Laura, Vörös Julianna és Györy Ilona elbeszélései, regényei tárcázikái gazdagítják. Ház-tartási rovatában a gazdaszonyokra és anyákra nézve megbecsülhetetlen közlemények találhatók. Az első oldalon József főherczeg nagykorúsított fiát, József Ágost főherczegot sikerült képben mutatja be. A „Magyar Nők lapjára” minden nap előlehet fizetni. Ára egész évre 6 forint, 1/2 évre 3 frt, 1/4 évre 1 frt 50 kr. Mutatványszámokat ingyen küld a kiadóhivatal Bpest kishíd utca 9 sz.

— **A világ legnagyobb városai.** Legújabb statisztikai kimutatások szerint az egész világon 232 olyan város van, a melyben a lakosok száma meghaladja a 100,000-et. Millió lakosságu város van tizenégy. u. m. London 5.6, Páris 2.3, Berlin 1.6, New-York 1.6, Peking 1.6, Kanton 1.6, Tokio 1.4, Bécs 1.3, Chicago 1.1 milliónyi, s Filadelfia, Szacsan, Sziangtan, Szingan és Csaucau egy-egy milliónyi lakossal. Olyan város, a melynek lakossága meghaladja a félmilliót, mindössze 18 van (ezek közé tartozik Budapest is) 300—500 ezer lakosságu város 31, 200—300 ezer lakosságu 39, 100—200 ezer lakosságu pedig 130.

*) Ez iránt már felterjesztést intézett hatóságunk a minis-teriumhoz. Sz.

Nyilt-tér. *)

Fekete, fehér és színes selymeket méterenként 45 krtól 16 frt 65 krig sima és mintázott mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző színben szállít, megrendelt egyes öltönyökre, vagy végekben is postabér-és vámmentesen **Henneberg G.** (os. kir. udvari szállító) selymgyára Zürichben. Minták postafordulóval küldetnek. Svájczba ezimzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó 1

*) E rovat alatt közöltetnek sem tartalmáért sem alakjáért nem felelős a Szék

COGNAC-QUINT-KIVONAT.

Védelem a cognac-Quint-Kivonat számára

Kitűnő, egészséges és tartalmas cognac pillanat alatti készítésére, mely a valódi francia cognacot szememben sem különbözik, ajánlom e jónak bizonyult különlegességet.

Ára 1 kilónak (eleg 100 liter cognac készítésére) 16 frt o. é. Készítési utasítás ingyen mellékeltek.

Legjobb sikerért és egészséges győrt-mányért kezeskedem.

Spiritusz megtakarítás

érhető el felülmulhatlan pállincaerősítő-kivonatom által; ez az italoknak kellemes, erőteljes ízét ad és csakis nálam kapható. Ára kilonként 3 frt 50 kr. (600—1000 literre) használati utasítással együtt.

E különlegességeken kívül ajánlom meg valamennyi essenziamat, rum, szilvapálinka, (örköly, fükeserű, valamint a létező likörök, szeszes italok, cezet és borezet készítésére felülmulhatlan minőségben. Készítési utasítás ingyen mellékeltemek. 7—50

— Árjegyzék ingyen. —

Egészséges győrtmányokért kezeskedem vállalom.

Pollák Karoly Fülöp

essenzia különlegességek gyára Prágá-ban.

— Tisztes képviselők kerestetnek. —

Az alsó-utczában levő IV/229. szám alatti ház 3 szobával 1 konyha, 1 bolti helyiség nagy udvarral szabad kézből

eladó.

Tudakozódások a tulajdonosnál.

2—3

Táncztanítási jelentés.

Van szerencsém Selmezbánya város n. é. közönségének becses tudására hozni, hogy f. é. szeptember-ho 6-ikatól kezdődőleg a Mihalik-féle házban

hat heti tanfolyamot nyitok a **táncz- és illemtanból.**

Hivatkozva e város t. közönsége részéről már többször tapasztalt támogatására, valamint az általam elért sikerre, újból kérem kegyes pártfogásukat.

Beiratásokat személyesen veszek át.

Mély tisztelettel

Guttman Samu,

táncztanító.

2—2

Hirdetmény.

A közeledő évad alkalmából van szerencsém a n. é. közönségnek szives tudomására adni, hogy vaskályhákön kívül **kitűnő jó minőségű hazai győrtmányú- ó német alakú**

színes cserépkályhákat

is tartok raktáron, melyeknek teljes felállítatását — úgy helyben mint vidé ken is, elvállalom.

Kérem a t. cz. közönséget, hogy engem megbízásaival szerencséltemi sziveskedjék, a jutányos és pontos kivitelről előre is biztosítást nyujtok.

Csiba István,

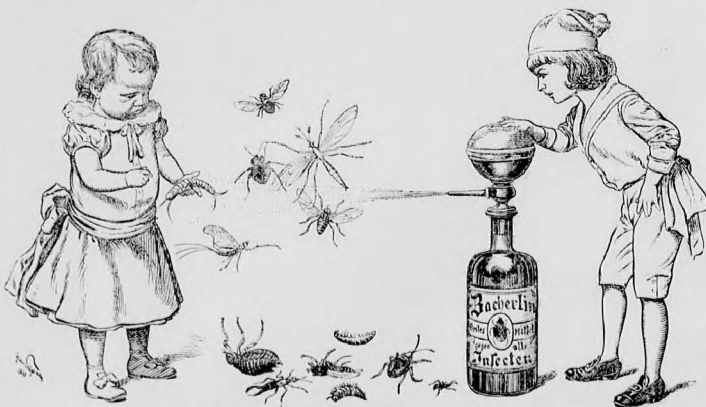
vaskereskedő

Selmezbányán.

6—10

„Zacherlin“

a legkitűnőbb szer minden rovar ellen.

Valódiságát igazoló jelek: **1. Lepecsételt üveg. 2. A „Zacherlin“ név.**

Kapható:

Selmezbányán: Sommer A. János özv., Krausz V. G., Marschalko Gyula Trauer Gyula, Sztankay Ferencz, Takáts Miklós uraknál; **Bélabányán:** Mendl Frigyes úrnál; **Korponán:** Schlüszer F. úrnál; **Ipolyságon:** Domba Károly úrnál.

3—5

LE GRIFFON
a legjobb szivarkapapír
a legjobb szivarka hüvelyek.
Főraktár a nagytözsdeben. 9—13